

[Frederik Lyng.]

problem med folkeflytning i Grønland maner i allerhøjeste grad til eftertanke og alvorlig overvejelse, ikke alene hos myndighederne hernede og i Grønland, men også i landsrådet og befolkningen. Netop i dette tilfælde må man gå meget varsomt til værks, fordi det drejer sig om folks frihedsrettigheder.

Det er vel egentlig nærliggende at spørge, om der da ingen andre muligheder er for at skabe arbejde og velstand for den grønlandske befolkning end netop torskefiskeriet. Ja, som bekendt har vi da den store fåreavl i den sydlige del af landet, et erhverv, der er i stærk opvækst. Vi har langs Grønlands vestkyst store forekomster af rejer, der blot venter på at blive fisket op og nyttiggjort, vi har hellefisk og andre fiskearter, og endelig har vi det gamle grønlandske erhverv, sælfangsten, der også har mulighed for at blive oparbejdet.

Er der ingen andre muligheder f. eks. på landjorden, i Grønlands undergrund? Bedst kendt er kryolitten, der, siden brydningen påbegyndtes, årligt har hjulpet meget på Grønlands budget under benævnelsen „særlig fond“, hvortil overskud og underskud kunne overføres. Vi kender af omtale og beretninger blyforekomsten i Østgrønland. Foreløbig har denne blyforekomst bud efter flere penge fra statskassen. Yderligere kender vi også de „ulykkelige“ grønlandske kul, hvis brydning, som staten i dag har drevet i 50 år, ifølge Grønlandskommissionens betænkning helt bør nedlægges, fordi det er og har været en underskudsforretning. Takket være de i de senere år iværksatte undersøgelser af kulforekomster i Grønland omkring det nu bestående kulbrud, ser det imidlertid ud til, at man foreløbig opgiver nedlæggelsen af kulbrudet.

Jeg kender godt de gængse argumenter i skrift og i tale mod brydningen af de grønlandske kul: de er af dårlig kvalitet, de kan aldrig brænde, de er fulde af sten og smuld, de grønlandske kulforekomster er for unge o. s. v. o. s. v. Vi, der har brændt de grønlandske kul og benyttet dem i vore komfurer og kakkelovne gennem 40 år, ved nogenlunde, hvordan de er, og navnlig hvordan de var før 1923, fra hvilket år bruddet blev flyttet til sin nuværende plads.

Jeg tror også nok, at kritikken af de grønlandske kuls kvalitet og brændselsværdi især stammer fra den sidste verdenskrig og derefter, men kritikken er tildels blevet imødegået ved undersøgelser i 1951—52 foretaget af en skotsk mineingeniør. Heraf fremgår det, at sprængningsmetoden ved brydningen i kulminen ikke har været den rigtigste eller bedste, samt at beliggenheden af det nuværende brud ikke er den helt ideelle. Den skotske mineingeniørs beretning om kullene i Nordgrønland mener jeg at adskillige af dette høje tings medlemmer må være bekendt med.

Nu i de seneste år foretages der prøvebrydninger af kul på den anden side af det nuværende kulbrud. Det er de grønlandske kulminearbejders håb og forventning, at disse undersøgelser må føre til et heldigt resultat, så der sikres den del af den grønlandske befolkning, der har sin beskæftigelse der, tryggere forhold, sikkerhed og mere velstand i stedet for, at den skal føle sig usikker med hensyn til sin fremtid, således som det ville være tilfældet, hvis Grønlandskommissionens plan skulle virkeliggøres. At der er kul nok i Grønland, behøver man vist ikke at være mineingeniør for at konstatere. Den store halvø, som kaldes Nugssuakhalvøen lige overfor det nuværende kulbrud er så rig på kulforekomster, at man, dersom man for alvor tog fat på brydningen, ville skabe beskæftigelse nok til så at sige hele den vestgrønlandske befolkning.

En ting til. Er der mulighed for, at staten igen kunne påbegynde brydningen af den grønlandske marmor? Marmorbrydningen i Grønland havde kun været praktiseret i 4—5 år, da den under den sidste verdenskrig måtte nedlægges af forskellige grunde. Vi ved, at der i Umanakfjorden findes uanede mængder af marmor, hele bjerge og lange strækninger, og at der vist ikke er mange steder i andre lande, der er så rige på marmorforekomster. Jeg ved også, at enkelte bygninger her i Danmark er blevet beklædt udvendigt med grønlandsk marmor, hvilket viser, at det godt kan anvendes til forskellige formål. Endvidere ved jeg, at af de sidste marmorblokke, der har været hjembragt fra Grønland til København, er alt blevet solgt, men jeg ved også, at fragt- og